

TOULKY Å UMAVOU - Å UMAVÅ TÅ• SVÅŠTÅ•CI

ÅEtrtek, 19 zÅjÅ™Å- 2019

Eduard Bass ve svÅ©m romÅjnu Cirkus Humberto IÅ-Å•Å- prostÅ™edÅ- cirkusu a osudy VÅjclava Karase, jehoÅ¾ koÅ™eny s Å umavu. VaÅjkÅv tÅjta, starÅ½ Karas, patÅ™il k muÅ¾Åm, kteÅ™- odchÅjzeli za pracÅ- z rodnÅ© Å umavy do svÅta. I Klostermann IÅ-Å•Å- ve svÅ©m romÅjnu SvÅtÅjk z PodlesÅ- Å¾ivot muÅ¾Å vyrÅjÅejÅ-cÅ-ch za obÅ¾ivou do dalekÅ½ch PodlesÅ-m pÅ™itím nenÅ- mÅ-nÅna jen jedna vesnice, ale krajina od Nezdic, StraÅjÅ-na (vrch Sedlo a Å½dÅinov) aÅ¾ k Vol DalÅjÅ-m mÅ-stem, odkud se rekrutovali svÅtÅjci, byl ZdÅ-kov a pÅ™Å-p. Stachy. Karasovi, o kterÅ½ch Eduard Bass pÅ-Åje, vÅjak pochÅjzeli z HornÅ- SnÅÅ¾nÅ© u Volar.

Odkud vlastnÅ

vznikl nÅjzev SvÅtÅjci? Je to jednoduchÅ©, od faktu, Å¾e bloudili svÅtem.

PolÅ-Å•ka ve

vysokÅ½ch nadmoÅ™skÅ½ch vÅ½ÅjkÅjch nedÅjvala moÅ¾nost velkÅ© obÅ¾ivy a zajjÅjtÅnÅ- alespoÅ trochu dÅ stojnÅ©ho Å¾ivota zdejÅjch obyvatel, hladovÅ½ch krkÅ bÅ½valo v domÅjcnostech mnoho . Tak se stÅjvalo, Å¾e od 80. let devatenÅjctÅ©ho stoletÅ- zaÅali muÅ¾i z ÅjumavskÅ½ch konÅin vyrÅjÅet za prac do svÅta. Å½ivili se buÅ zedniÅinou anebo nachÅjzeli svÅ© uplatnÅnÅ- u znÅjmÅ½ch cirkusÅ.

Å umavÅjtÅ-

chlapÅ-ci bÅ½vali proslulÅ- svojÅ- ÅjikovnostÅ-, disciplÅ-nou, umem, zkrÅjtko mÅli dobrÅ© jmÅno. U cirkusu se Å½ivili hlavnÅ jako muzikanti. Cirkus je vÅjak pÅ™edevÅjÅ-m svÅt manÅ©Å¾e a zVÅ-Å™mat, krÅjnsnÅ½ch kostÅ½mÅ. A tak ÅjumavÅjtÅ- rodÅjci se Å½ivili tÅ©Å¾ jako stavÅ•i (tenÅjci), krmiÅi dobytka, prÅjci tu mÅl zaruÅenou i ÅjikovnÅ½ krejÅÅ- Åi holiÅ.

Kdo by si

myslel, Å¾e chlap, kterÅ½ se neumÅ- uÅ¾ivit doma a musÅ- vyrÅjÅet do svÅta, nebude ve vÅjnosti ostatnÅ-ch, ten by se hluboce mÅ½lil. SvÅtÅjci odjÅ-Å¾dÅli na jaÅ™me, coÅ¾ znamenalo, Å¾e veÅjkerÅj starost o

hospodÅjÅ™stvÅ- a chod domÅjcnosti leÅ¾ela na ÅenÅjch, muÅ¾i pÅ™ijÅ-Å¾dÅli s podzimem domÅ.

Byli jiÅ¾ netrpÅlivÅ oÅekÅjvÅjni. VÅdyÅ kolik udÅjlostÅ- v tÅch

odlehÅ½ch konÅinÅjch se stane? Å½ivot zde sestÅjval z dÅ™iny, odÅ™-kÅjnÅ-, a

pokud lidÅ© chtÅli nÅjakÅ© obveselenÅ- Åi rozptÅlenÅ-, museli si zÅjbavu pÅ™ipravit sami. A takovÅ½ svÅtÅjk se vracÅ-val s dobrou nÅjladou, kupou vzpomÅnek a zÅjÅitkÅ, kterÅ½m ostatnÅ-dychtivÅ naslouchali a spÅ™Åj dali pÅ™edstavy o mÅ-stech, kterÅj nemohli poznat.

V muzeu

Å umavy lze dosud spatÅ™it zaÅ¾loutlou fotografii, na kterÅ© je FrantiÅjek Kraml

z Lazen u StraÅjÅ-na s turbanem na hlavÅ a rouchem mahÅjradÅ¾i, kterÅ½ se

coby orientÅlnÅ- krotitel snaÅ¾Å- zkrotit slona.

TakovÅj fotografie jstÅ tehdy vzbudila senzaci a pÅ™i jeho vypravovÅjnÅ- beztak nikdo ani

nedutal, moÅ¾nÅj nÅjacÅ- vÅ½rostci naslouchali s otevÅ™enou pusou a hlavou jim

bÅÅ¾elo â€žTo bych chtÅl v budoucnu takÅ© zaÅ¾-tâ€œ. Kdo uÅ¾ se takovÅ©

ÅctÅ netÅjil, na koho se uÅ¾ lidÅ© dÅ-vali s urÅitÅ½m despektem, bÅ½vala Å¾ena,

kterÅj jezdila se zdejÅj-mi svÅtÅjky do svÅta.

BÅ½vala to svobodnÅj dÅ-vka, kterÅj svÅtÅjkÅm prala, vaÅ™ila, Åasto si pÅ™ed

svatbou uÅjetÅ™ila velmi sluÅjnÅ© penÅ-ze, ale Å¾enicha pak Åasto marnÅ hledala.

A jakÅ© Å¾e to

bÅ½valy cirkusy a kam vÅjude se svÅtÅjci podÅ-vali??

VÅtÅjina jmen

dnes uÅ¾ mnohÅ½m z nÅjs nic neÅ™-kÅj â€œ

Hagenbeck, Sarasanni, Schneider, Busch, Gleich, Medrano, Strasburger.. . Ale

byla to i jmÅna, kterÅj mÅjme vÅ-ce v povÅ-domÅ- - jako Krone a KludskÅ½. KludÅjtÅ- majÅ- svÅ© koÅ™eny v PoÅjumavÅ

v BukovnÅ-ku. A mÅ-sta? SvÅtÅjci se podÅ-vali prakticky po celÅ© EvropÅ â€œ Rakousko, NÅmecko,

Francie, slunně; Itálie, Belgie, Rusko... Jedinou nevěšhodou byla neznalost cizěho jazyka.

O světcěch

kolovala také áda vtípě. Kryštof

Kolumbus pšistěil a v Americe a vě-tě ho domorodec slovy: âžVě-těim tě, jě jsem ze Stachě.

Āeasto dochězelo

k situacěm, kterě byly vtípě, aě zprvu vypadaly dramaticky. To kdyě utekl takově tygr nebo jině Āelma z maněě, vystraěeně- divěci Āplhali po stoěěrech, jině- nekoukali napravo,

nalevo, utě-kali kam se dalo (tady byl

světcě ve věšhodě, muzikanti seděli vysoko), tygr si to nakonec zamě-ěil ven, do

stějnkuperně-kěě. Pak cirkusěci vytvoěili

jakěšsi tunel, a tygra, nabaětě-něho voěavěm perně-kem, zahnali zpě do cirkusu,

zatě-mco perně-kěě se beztak pokouěely mdloby.

Nutno jeětě

dotat, Āě v cirkuse panovala pšě-sně pravidla, muzikanti museli běšt

vypulě-rovaně- jako z alabastru, nohy museli pšě hraně- mě-t do pravěho Āhlu, jinak

se pan direktor sakra zlobil, o ně-jakěm faleěiněm těnu nemohlo běšt ani Āěě.

Āora světcěkě

zaěala upadat s pšě-chodem hospoděšskě krize a definitivně skoněila

pšě-chodem druhě světově vělky. Āikovněch muzikantě,

kteě- pokračěovali v uměně- svěšch otcě, vějak bylo dost. Těeba pan Karel Polata. Ten svě knize Ā umavětě- rodě

vzpomě-najě- Āě-ě-

prvopě-ětky svěho hraně-, děštvě- strěveně ve Zdě-kově, i něvěště-vy mladiě-kěho

Rudolfa Firkuěiněho na letně-m bytě ve Zdě-kově.

Nadarmo se

neě-kě, âžco Āech, to muzikantě.

MIA,

Kulturně- a zcestovalě redaktorka